

Tiskaretjärnsleden

Bra att veta

- Ledens längd: 13 kilometer
- Ledens svårighetsgrad: Medelsvår
- Avstånd till Sunne: 37 kilometer
- Startpunkt: Parkeringen vid Asphöjden, samma som Gruvrundan, alternativt vid Tiskaretjärns naturreservat, även där finns rastbord, och informationstavla, men dessutom ett torrdass.

Det här är leden som förbinder de två lederna Ängenleden och Gruvrundan och passerar genom två naturreservat; Kalvhöjden och Tiskaretjärn. Leden är i sig en egen led som gör att flera leder binds samman till ett helt ledsystem på total 40 km där även Peckererundan, Tischasslingan och Ambiastrorpslingan ingår.

Gamla lantraser som rödkulle-kor och värmlands-får betar på markerna vid Tiskaretjärn och hjälper till att hålla landskapet öppet. Här finns djur i olika åldrar unga och gamla. Hö skördas på ängarna både genom lieslåtter men även med traktor. Om du stöter på de som sköter reservatsgården så tveka inte att fråga om växter och djur. Här finns det mycket kunskap om både det ena och det andra.

Båda reservaten sköts på så sätt att man har här betande djur och slår ängarna med lie. Detta gör att man bevarar det kulturlandskap och den flora som kräver just den här skötseln.

Här finns hasselbuskar och en fin ängsflora. Leden passerar både skogar och gårdar, små glittrande tjärnar och flera rastplatser efter vägen. Rastplatser finns på flera platser så du kan njuta av naturen och vila dina ben då och då. För att gå denna led behövs en bil vid varje ände, eller så kan du gå tillbaka efter leden men korta ner sträckan genom att gå grusvägar. Startpunkt kan även vara vid Rokkmakkstugan där du från stugan går motsols, efter Ängenleden, för att där gå på Tiskaretjärnsleden.

Den som först kom till den här platsen och började odla var en svedjefinne som hette Joseph Jakobsson Hämläinen. Han kom hit så tidigt som kring 1625. När Hämläinen dog testamenterade han Tiskaretjärns gård till sin dotter Kajsa Josefsdotter och hennes man Hans Olofsson Norilainen. Två av deras söner delade sedan hemmanet i Där Nol och Där Sö. Gräsmarks sockens förste lärare, skolmästaren Matthes Mattheson Norilainen (1767-1841) är uppväxt Där Nol. Hans liv gestaltas i romanen Scholmästaren av Jan Olov Nilsson. I mitten av 1800-talet hade Tiskaretjärn vuxit till en by med fem gårdar och fem torpställen och med en befolkning på närmare 100 personer, inklusive pigor, drängar och inhysesjon.

Inom reservatet Tiskaretjärn ligger Atikullen med mycket rik flora. Namnet kommer av finska ordet Athio, som betyder öde (ödekullen). Under 1600-talet låg Sverige i krig med Norge och vid ett tillfälle samlades bygdens människor med sina djur och sitt bohag vid Atikullen. Eftersom det blev många djur på en liten yta kom det i folkmun att pratas om denna kulle som den ymnigaste växtplatsen i häradet, man trodde att det berodde på all djurspillning som hamnat på kullen. Långt senare kom förklaringen att den kraftfulla växtligheten istället beror på förekomsten av bergarten hyperit, som är en mycket näringsrik bergart för växter.

Längs Tiskaretjärnsleden finns två slingor som gör att du kan välja att gå kortare sträckor. Där en är Tischasslingan, en runda på 4, 5 km runt Tiskaretjärnet. Lämplig startplats för denna är parkeringen vid Tiskaretjärnsnaturreservat. Den andra är Ambiastorpslingan. Den slingan är 3 km och startar vid det andra reservatet, Kalvhöjdens naturreservat. Rundorna gör att du kan välja olika vägar när du kombinerar lederna för en längre vandring.

Leden börjar vid Asphöjden och går genom skogen till Tiskaretjärns naturreservat. För att gå Tiskaretjärnsleden genom reservatet följer du orange fyrkantiga markeringar och pilskyltar. Leden går över Atikullen och förbi Norra Tiskaretjärn, men det går också bra att gå Tischasslingan efter vägen genom reservatet, de båda lederna går ihop vid reservatsgränserna. Vandrar du med hund så är Tischasslingan att rekommendera. Tischasslingan är också uppmärkt med fyrkantiga markeringar genom reservatet. Slingan följer grusvägen till största delen, men i reservatet passerar den en stätta över fårstängslet och följer sen c:a 200 m skogsstig, i övrigt följer den gamla kärrvägar. Den här slingan är en lätt, sjönära vandring. Från reservatsgränsen sammanfaller leden med Tischasslingan i 1,5 km.

Tiskaretjärnsleden går genom reservatet och passerar den gamla finngården, djuren och den intressanta floran, fältgentiana, höskallra, vårärt, rödfibbla, med flera. På Atikullen finns det en rik flora av bland annat hassel, lind, alm och blåsippa. I reservats entre finns rastbord, informationstavla, torrtoa och P-plats. Inom reservatet finns en strövstig på 1 km, som går runt i en slinga och delvis sammanfaller med Tiskaretjärnsleden.

Tischasslingan

Ute vid grusvägen viker Tischasslingan av och följer vägen efter sjöstranden och åter till Tiskaretjärnsnaturreservatet. Tiskaretjärnsleden däremot fortsätter genom skogen följer en lång stenmur och upp till Kalvhöjden, där du åter ges en äkta bullerbykänsla, med de tre gårdarna som ligger på rad. Den lilla byvägen tar dig förbi hagar med betande djur och genom Kalvhöjdens naturreservat. Kalvhöjdens naturreservat består av slätterängar och betesmarker på kalkrika marker samt hamlade träd. Här finns en ängsflora som är ovanlig för jordbrukslandskapet av idag, men liknande den vid Tiskaretjärn. Fantastisk utsikt över Borrsjön. Rastbord, informationstavla, torrtoa och P-plats.

Ambiastorpslingan

Ambiastorpslingan går, som namnet antyder, förbi resterna efter Ambiastorp. Tiskaretjärnsleden följer nu Ambiastorpslingan (3 km), men det är också möjligt att gena och gå den kortare sträckan mot Rokkmakk, om orken tryter. Du går på skogsstigar, men också långa sträckor på gamla kärrvägar, du passerar och följer 2 större bäckar, som kastar sig skummande ner mellan stenar och klippor, samt flera kvarn- och såglämningar.

Vid Ambiastorp finns idag bara grunden kvar av torpstugan, men även grunder från ekonomibyggnader, i en av de båda jordkällarna har grävlingar flyttat in. Det är en spännande upplevelse att gå runt och upptäcka egendomliga lämningar från gångna tider och försöka förstå vad de varit till för. Precis vid skylten och i skuggan av det stora husets grund, växer ett bestånd av den blyga lilla, på natten väldoftande, ögonpyrolan, som här i folkmun kallas "Måneblek", blomningen brukar ske i början av juni och det du ska titta efter är en låg liten växt med hängande gulvita små stjärnor.

Det är möjligt att göra en avstickare för att gå till Borrsjön och bada vid sandstranden som ligger mellan grusvägen och sjön, innan du fortsätter upp till själva torpet vid Ambiastorp. Då väljer du efter 500 meter från reservatet, att gå till vänster, när du, kommer fram på körvägen nedanför backen, sen är det ytterligare 300 meter till stranden. I Borrsjöns by, finns det också möjlighet att hyra boende i bystugan.

När du kommit uppför alla backar kommer du till en gammal stenbro, där utloppet från Koltjärnet blir till Mörtbäcken, varför inte snöra av kängorna och svalka fötterna i det kyliga vattnet, för att sen soltorka innan du fortsätter din vandring. Den modiga och orädda, kanske svalkar hela kroppen i det naturliga "badkaret."

